

تبیین تأثیر تحریم‌های اقتصادی و طبقات اجتماعی بر آنومی اجتماعی در بین ساکنان منطقه ۱۱ شهر تهران

سجاد شول^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۷ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۶/۰۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تبیین تأثیر تحریم‌های اقتصادی و طبقات اجتماعی بر آنومی اجتماعی در بین ساکنان منطقه ۱۱ شهر تهران می باشد. پژوهش حاضر از نوع پیمایشی می باشد. جامعه آماری پژوهش را کلیه ساکنان منطقه ۱۱ شهر تهران تشکیل می دهند. با استفاده از جدول مورگان (به دلیل عدم دستیابی به تعداد کامل جامعه آماری در منطقه مورد نظر، از بالاترین تعداد نمونه آماری در جدول مورگان استفاده شد) و به روش نمونه‌گیری تصادفی نمونه‌ای به حجم ۳۸۴ نفر، انتخاب شد. ابزار مورد استفاده برای بررسی تأثیر تحریم‌های اقتصادی و طبقات اجتماعی بر آنومی اجتماعی در این پژوهش، بر اساس بررسی‌های کتابخانه‌ای و پژوهش‌های گذشته، به صورت محقق ساخته طراحی گردید. این پرسشنامه بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت تنظیم شد. در این پژوهش جهت تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، استفاده از نمودار و...) استفاده شد. همچنین جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش از آمار استنباطی (آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون) استفاده شد. سطح معنی‌داری در این پژوهش $P \leq 0/05$ تعیین و محاسبات آماری به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS (نسخه ۲۲) انجام گردید. نتایج پژوهش نشان داد متغیر تحریم‌های اقتصادی، ۷/۶ درصد از آنومی اجتماعی و متغیر طبقات اجتماعی، ۹ درصد از آنومی اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. برنامه ریزی برای کاهش تحریم‌ها و گشایش‌های اقتصادی و همچنین برنامه ریزی برای اشتغال‌زایی می‌تواند زمینه کاهش انمی اجتماعی را فراهم کند.

واژگان کلیدی

تحریم‌های اقتصادی، طبقات اجتماعی، شهر تهران

۱. کارشناس ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.

مقدمه

توسعه روند جهانی شدن و ادغام پذیری مرزهای جغرافیایی، اقتصادی و فرهنگی و همچنین وجود مسائلی چون بیکاری، فقر، عدم انسجام و مواردی مانند آن، سردرگمی را در اکثر کشورهای جهان پدید آورده است. به بیان دیگر، جهان امروز در معرض بزرگترین تحولات تاریخ بشر قرار دارد؛ دگرگونی هایی که فرصت هنجاری شدن و انطباق با شرایط جدید را محدود کرده و در بسیاری از موارد، امکان تصمیم گیری مناسب را فراهم نمی آورد (شیانی و محمدی، ۱۳۸۶). همچنین رشد سریع جمعیت، دگرگونی ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، بی تناسبی عمیق بین توسعه فنی و فرهنگی و به عبارت دیگر، توسعه ناموزون در ایران معاصر موجب شکل گیری صور نامنظم و بی قاعدگی هایی گردیده که پیامد آن رشد نابهنجاری ها و انحرافات در شهرهاست (کلدی و رحمانی، ۱۹۲: ۱۳۸۵).

شتاب چنین دگرگونی هایی در کشورهای در حال توسعه به طور سرنوشت سازی بر شکل گیری و تشدید مشکلات اجتماعی افراد جامعه، به خصوص جوانان تأثیر گذاشته است. در این میان، آنومی به عنوان یک مشکل اجتماعی نیز ناشی از شرایطی است که بخشی از آن به دگرگونی های شتابان و بخشی دیگر به نابسامانی های موجود در جامعه مربوط است.

در شرایط آنومیک، به دلیل ضعف در حاکمیت هنجارها، تعرض میان آن ها و حتی پدید آمدن عرصه هایی فاقد هنجارهای روشن، عدم التزام به قواعد اخلاقی و اجتماعی پدید می آید و الگوها بخوبی راهنمای رفتارهای اجتماعی نیستند؛ به عبارت دیگر، در این شرایط، اختلال، تعارض، ناپایداری هنجارها و در برخی زمینه ها، بی هنجاری بوضوح قابل مشاهده است. در ضمن، گرایش به رفتارهای نابهنجار از مسائلی است که توسعه اجتماعی و اقتصادی و شکل گیری جامعه باثبات و دور از تنش و انحرافات را غیرممکن می سازد و هرگونه برنامه ریزی و پیشرفت اجتماعی و اقتصادی را با خطر مواجه می سازد (شیانی و محمدی، ۱۳۸۶: ۱۲)؛ بنابراین، مطالعه گرایش به رفتارهای نابهنجار و ریشه های آن با توجه به عواقبی که چنین گرایشی می تواند به همراه داشته باشد، از اهمیت زیادی برخوردار است.

کلان شهرها نیز با قرار گرفتن در مسیر رشد و تحولات شتابان جهانی شدن از یک سو و رخدادهای مهم اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و تغییرات ساختاری ناشی از آن در دهه های اخیر از سوی دیگر، بستر مناسبی برای وضعیت بحرانی و آنومیک بوده است. دگرگونی های پدید آمده در چند دهه اخیر به نحو چشم گیری بر شکل گیری و تشدید مشکلات اجتماعی افراد جامعه تأثیرگذار بوده است. از جمله مشکلات اجتماعی و سیاسی؛ بی اعتمادی و سردرگمی، گسستگی پیوندهای اجتماعی، عدم جذب جوانان در بدنه اجتماع، عدم مشارکت و انزوای اجتماعی می باشد. رفیع پور (۱۳۷۸) در خصوص هنجار چنین می آورد: هنجار یکی از مفاهیم مرکزی و هسته ای جامعه شناسی است. با وصف این؛ در متون جامعه شناسی و در بین جامعه شناسان خارجی نیز فضای مفهوم آن کاملاً مشخص و متمایز نشده است. هنجارها در کلیه شئون زندگی وجود دارند و آن قدر زیادند که حتی یک دانشمند جامعه شناس متبحر و با وقوف نیز به همه آن ها و بالاخص به تعدادی از آن ها اشراف ندارد. وقتی ما یک دوست یا آشنا را ملاقات می کنیم به او سلام می کنیم با او دست

می‌دهیم و گاه روبوسی می‌کنیم این قواعد و ضوابط رفتاری همه هنجار هستند. بطور خلاصه هر قسمت از رفتارهای انسان که بطور مستقیم یا غیرمستقیم به دیگر انسان‌ها مربوط می‌شود، مبتنی بر هنجار است. از این فراتر، در زندگی فردی نیز هنجارها وجود دارد (طرز عبادت فردی، طرز غذا خوردن و ...) (رفیع‌پور، ۱۳۷۷: ۱۷۹-۱۷۸).

با این حال جوامع انسانی بر اساس قواعد، هنجارها و نظم اجتماعی اداره می‌شود، رعایت این قواعد و هنجارهای اجتماعی موجب ایجاد تعادل و نظم در جامعه می‌گردد، چنانچه رفتار افراد جامعه در اقشار مختلف به گونه‌ای بر خلاف این هنجارها پیش برود و افراد نسبت به هنجارهای موجود بی تفاوت شوند، جامعه دچار آشفتگی و بی‌هنجاری خواهد شد. با این حال در زمینه نقش اقشار مختلف اجتماعی بر آنومی اجتماعی اطلاعات کم و محدودی در دسترس است و پیشینه تحقیقاتی در این زمینه دارای خلأ است. لذا با توجه به اهمیت بررسی عوامل مؤثر بر آنومی اجتماعی، هدف از پژوهش حاضر پاسخ به این سؤال است که آیا تحریم‌های اقتصادی و طبقات اجتماعی بر آنومی اجتماعی در بین ساکنان منطقه ۱۱ شهر تهران تأثیر دارد؟

چارچوب نظری

دورکیم سبب پیدایش نابرابری اجتماعی را در تفاوت‌های هوشی و کارآیی و شایستگی افراد می‌بیند و اینها تعیین‌کننده مقام‌های اجتماعی می‌باشند. این روند همان تقسیم کار در جامعه است که بر پایه استعدادها و کارآیی‌های افراد صورت می‌گیرد (کمالی، ۱۳۷۹: ۵۳). دورکیم در چارچوب ارگانیکس‌گرایی دو نوع نابرابری اجتماعی بیرونی و درونی را در ساختار اجتماعی تشخیص داده است، منظور وی از نابرابری اجتماعی بیرونی آن دسته از نابرابری‌ها است که حاصل شرایط اجتماعی است مانند موقعیت‌های اجتماعی خانواده، انتقال موروثی قدرت یا مالکیت. نوع دوم نابرابری‌ها از نظر دورکیم نابرابری‌هایی هستند که در نتیجه تفاوت‌های فردی، قابلیت‌ها و استعدادها خاص فرد به وجود می‌آیند، به عقیده وی در جوامعی که مناسبات و روابط اجتماعی مکانیکی است نابرابری‌های بیرونی رواج بیشتری دارد و در جوامعی که این مناسبات ارگانیکی است نابرابری‌های درونی چشمگیرتر است. دورکیم در عین تأکید بر اهمیت اقتصاد و به ویژه پیامدهای منفی بی‌نظمی و آشفتگی در حوزه اقتصاد بر جامعه، تلاش دارد تا این تصور ساده را که بحرانهای اقتصادی به دلیل فقری که ایجاد می‌کنند منتج به پیامدهای منفی اجتماعی می‌شوند را رد کند. استدلال او این است که اگر مسائل اجتماعی ناشی از بحران اقتصادی و فقر ناشی از آن باشد، طبیعتاً در شرایط رفاه و رونق اقتصادی نباید با این مسائل مواجه باشیم؛ حال آنکه برخی از مسائل اجتماعی می‌تواند نقش مهمی در ناهنجاری‌های اجتماعی ایفا کند.

در عین حال نظریه قشربندی کارکردی مطرح شده به وسیله ی کینگزلی دیویس و ویلبرت مور (۱۹۴۵) شاید شناخته شده ترین دیدگاه در نظریه ی ساختاری- کارکردی باشد، دیویس و مور آشکارا گفته‌اند که قشربندی اجتماعی را به گونه ای جهانی و ضروری در نظر می‌گیرند. آنها استدلال می‌کنند که هیچ جامعه ای در جهان نبوده است که قشربندی نشده یا کاملاً بدون طبقه باشد، از دیدگاه آنها، قشربندی ضرورت کارکردی دارد. آنها نظام قشربندی را به عنوان یک ساختار در نظر می‌گیرند و یادآور می‌شوند که قشربندی نه به افراد درون نظام قشربندی، بلکه به نظامی از سمت‌ها

اطلاق می شود. به نظر آنها سمت هایی که در نظام قشربندی از همه بلندپایه ترند، همان سمت هایی اند که به عهده گرفتن آنها ناخوشایندتر ولی برای بقای جامعه مهم ترند و به بیشترین توانایی و استعداد نیاز دارند، وانگهی، جامعه باید پاداش های بیشتری برای این سمت ها قایل شود تا کسانی که این سمت ها را بر عهده می گیرند فعالانه تر کار کنند، قشر بندی یک تمهید است که ناخودآگاه شکل می گیرد، اما همین تمهید برای هر جامعه ای که خواسته باشد باقی بماند ضرورت دارد و باید انجامش دهد.

از سویی ویژگی بارز تحلیل وبر از ساختار طبقاتی، کثرت گرا بودن آن است، این امتیاز همیشه برای وبر محفوظ خواهد ماند که برای نخستین بار در تاریخ جامعه شناسی نگرش چند بعدی به نابرابری های اجتماعی را مطرح کرده است، در حالی که مارکس تقریباً تأکید انحصاری بر عوامل اقتصادی به عنوان عامل تعیین کننده طبقه اجتماعی دارد وبر بیان می دارد که علایق اقتصادی باید به عنوان موردی خاص از مقوله بزرگ ارزش ها نگریسته شود، مقوله ای که شامل موارد زیادی می شود که نه صرفاً اقتصادی اند و نه در راستای منافع قابل ارزیابی اند. برای وبر مدل مارکسیستی اگرچه منبعی برای فرضیات مفید است اما در نظر او، در این مدل پیچیدگی قشربندی بیش از حد ساده می شود. وبر بدین ترتیب می کوشد تا میان منابع مختلف تفکیک سلسله مراتب تمایز نهد.

پیشینه انجام پژوهش

وانوسی^۱ و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان استفاده از رسانه های اجتماعی و رفتارهای پرخطر در نوجوانان: متآنالیز به انجام رساندند. نمونه نهایی شامل ۲۷ مطالعه مقطعی مستقل با کل ۶۷۴۰۷ نوجوان بود. نتایج حاصل از مدل اثرات تصادفی نشان داد که بین استفاده از رسانه های اجتماعی و درگیر شدن در رفتارهای پرخطر ارتباط معنی داری متوسط وجود دارد.

کمپبل^۲ و همکاران (2019) پژوهشی با عنوان حمایت اجتماعی، جنبش های اجتماعی و بهداشت عمومی جهانی: مبارزه برای زمینه های ایجادکننده سلامتی در محیط های حاشیه ای به انجام رساندند. این پژوهشگران با بررسی اقدامات جنبش سلامت روان جهانی و جنبش بقاء در انگلستان و آفریقا اظهار کردند که سرمایه های اجتماعی جامعه می تواند نقش مهم و مفیدی در گسترش رفتارهای شهروندی مناسب و کاهش رفتارهای پرخطر ایفا کنند.

آلبرت^۳ و همکاران (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان نقش سرمایه اجتماعی در استعمال دخانیات در رومانی به انجام رساندند. نمونه آماری تصادفی طبقه ای از دانش آموزان کلاس هفتم و هشتم (۱۳۱۳ نفر) از سه شهرستان در ترانسیلوانیا، رومانی، پرسشنامه در مورد دانش، نگرش ها و رفتارهای مربوط به استعمال دخانیات را تکمیل کرد. تأثیر سرمایه اجتماعی (فعالیت های شخصی و اجتماعی، دستاوردهای مدرسه و دانش مرتبط با استعمال دخانیات) اندازه گیری شد. نتایج نشان داد که شدیدترین عامل خطر سیگار کشیدن در بزرگسالان، رفتار سیگار کشیدن از همکلاسی ها بود. افرادی که نسبت

¹ Vannucci

² Campbell

³ Albert

به سایر افراد سیگاری میزان قابل توجهی از افراد سیگاری را گزارش می‌کردند، ۹ برابر بیشتر از سایر موارد (۵/۹ درصد نسبت به سایر موارد) سیگاری بودند. کسانی که سیگار کشیدن را بی‌ضرر می‌دانستند، ۴ برابر بیشتر از افراد سیگاری که این رفتار را خطرناک قلمداد می‌کردند، سیگار کشیدند.

پاتریک^۱ و همکاران (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان تأثیر نسبی هویت اخلاقی، قضاوت اخلاقی و خودکارآمدی اجتماعی بر رفتارهای نوجوانان در موقعیت‌های درگیری و زورگیری به انجام رساندند. سیصد و سی و هفت نوجوان در مطالعه شرکت کردند. دانش‌آموزان پرسشنامه‌هایی را برای ارزیابی هویت اخلاقی، داوری اخلاقی، خودکارآمدی اجتماعی و نحوه پاسخگویی آنها در صورت مشاهده یک فرد متجاوز، تکمیل کردند. نتایج نشان داد هویت اخلاقی رفتارهای اجتماعی بیشتری را پیش‌بینی می‌کند، به ویژه برای نوجوانانی که دارای خودکارآمدی اجتماعی هستند. هویت اخلاقی با قضاوت اخلاقی رابطه مثبت دارد و هر دو رفتار ضد اجتماعی (پیوستن به) کمتر پیش‌بینی می‌کردند. به طور کلی، هویت اخلاقی به شدت با دفاع از رفتار ارتباط دارد و - همانند بلوغ قضاوت اخلاقی - رفتارهای ضد اجتماعی کمتری را در بین افراد متقاضی پیش‌بینی می‌کند.

سسلی^۲ و همکاران (۲۰۱۷) پژوهشی با عنوان رابطه اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی، عزت نفس و خودشیفتگی را به انجام رساندند. نتایج نشان داد که سن کمتر، زن بودن، دانش‌آموز بودن، آموزش پایین، درآمد پایین‌تر، اعتماد به نفس کمتر و خودشیفتگی با نمرات بالاتر در اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی همراه بود.

ناصرالدین ابراهیم و همکاران (۲۰۱۷) پژوهشی با عنوان اثربخشی برنامه آموزشی مهارت‌های زندگی گروهی در بهبود سطح مهارت‌های زندگی اجتماعی و تأثیر آن در اصلاح کنترل بیرونی در دانشجویان به انجام رساندند. در این پژوهش ۴۰ دانشجوی سال دوم و سوم دانشگاه انتخاب و به دو گروه تجربی و کنترل تقسیم شدند. گروه تجربی تحت برنامه آموزشی قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که برنامه آموزشی مهارت‌های زندگی گروهی در بهبود سطح مهارت‌های زندگی و مهارت‌های اجتماعی و بهبود وضعیت کنترلی دانشجویان اثر گذار بوده است.

سونگ و جی^۳ (۲۰۱۰) روی ۱۰۹۷۵۴ نوجوان در پایه ۱۰-۱۲ تحصیلی دبیرستان و ۳۳۶۵۳ دانشجو پژوهش خود را انجام دادند. نتایج پژوهش برای دانش‌آموزان نشان می‌دهد که میان وضعیت اجتماعی - اقتصادی و نوع مدرسه با مقاربت جنسی و رابطه جنسی تحمیلی رابطه وجود دارد. نتایج پژوهش روی دانشجویان نیز نشان می‌دهد که بین سطح آموزشی، نوع دانشگاه، ساختار خانواده، تحصیلات مادرانشان و وضعیت اجتماعی - اقتصادی با رفتارهای جنسی پرخطر رابطه وجود دارد.

¹ Patrick

² cecilie

³ Song And Ji

مازافرو، ماری، نس، باس، تیوس و کوک^۱ (۲۰۰۶) در پژوهشی با عنوان «افسردگی، استرس و حمایت اجتماعی به عنوان پیش‌بین‌های رفتار پرخطر جنسی و بیماری‌های مقاربتی در زنان جوان» ۴۰۳ زن ۱۴-۲۵ ساله را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد افسردگی، استرس و حمایت اجتماعی کم با رفتارهای پرخطر جنسی و بیماری‌های مقاربتی رابطه داشته است.

اسپرینگر، پارسر، بوملر، روس^۲ (۲۰۰۶) در پژوهشی با عنوان «روابط اجتماعی حمایتی و رفتارهای مخاطره‌آمیز سلامتی نوجوان در دانش‌آموزان متوسطه دوم در السالوادور» به بررسی رابطه میان حمایت اجتماعی از سوی والدین و انسجام اجتماعی در مدرسه با پنج رفتار پرخطر در میان ۹۳۰ دانش‌آموز دختر و پسر مدارس عمومی منطقه مرکزی السالوادور پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد حمایت اجتماعی خانواده و انسجام اجتماعی در مدرسه به طور متفاوتی در بروز رفتارهای پرخطر در میان دختران و پسران تأثیرگذار است.

بالاند^۴ (۲۰۰۳) با بررسی نوجوانان ۹-۱۹ ساله ساکن محله‌های کم درآمد شهری در شهر موبیل ۵ در ایالت آلاباما آمریکا به این نتیجه رسید که احساس ناامیدی در نوجوانان با بروز رفتارهای پرخطر در میان آنان رابطه معناداری دارد. در پژوهش اورت، مارچر، شارپ، هوستن و گیوینو^۶ (۲۰۰۰) رابطه مصرف سیگار با دیگر رفتارهای پرخطر در میان دانش‌آموزان دبیرستانی آمریکا مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد دانش‌آموزانی که استعمال سیگار و تنباکو را گزارش کرده‌اند، مصرف سایر مواد مخدر (نوشیدن الکل، مصرف ماری‌جوانا و کوکائین) و درگیری در رفتارهای پرخطر منجر به صدمات عمدی (درگیری در دعوی فیزیکی، حمل سلاح و تلاش برای خودکشی) و رفتارهای پرخطر جنسی را نیز گزارش کرده‌اند.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پیمایشی می‌باشد. پیمایش، روشی است برای بدست آوردن اطلاعاتی در باره دیدگاهها، باورها، نظرات، رفتارها، انگیزه‌ها یا مشخصات گروهی از اعضای یک جامعه این روش آماری است که از راه انجام تحقیق و پژوهش علمی میسر می‌شود. همچنین پیمایش را می‌توان روشی علمی در تحقیقات اجتماعی قلمداد کرد که شامل، روش‌های منظم و استاندارد برای جمع‌آوری اطلاعات درباره افراد، خانواده‌ها یا مجموعه‌های بزرگتری از گروههای مختلف جامعه است. در حقیقت پیمایش را می‌توان هم به ابزار استفاده برای جمع‌آوری داده‌ها و هم به فرایندهای بکار گرفته شده هنگام بهره‌گیری از آن ابزار تلقی کرد. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه ساکنان منطقه ۱۱ شهر تهران تشکیل می‌دهند. با استفاده از جدول مورگان (به دلیل عدم دستیابی به تعداد کامل جامعه آماری در منطقه مورد نظر، از

¹ Mazzaferro, Murray, Ness, Bass, Tyus, Cook

² Springer, Parcel, Baumler, Ross

³ El Salvador

⁴ Bolland

⁵ Mobile, Alabama

⁶ Everett, Malarcher, Sharp, Husten, Giovino

بالاترین تعداد نمونه آماری در جدول مورگان استفاده می‌شود) و به روش نمونه‌گیری تصادفی نمونه‌ای به حجم ۳۸۴ نفر، انتخاب شد.

ابزار گردآوری اطلاعات

ابزار مورد استفاده برای بررسی آنومی اجتماعی در این پژوهش، بر اساس بررسی‌های کتابخانه‌ای و پژوهش‌های گذشته، به صورت محقق ساخته طراحی گردید. این پرسشنامه بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت تنظیم شد و روایی پرسشنامه توسط اساتید بررسی شد و پایایی پرسشنامه به وسیله آلفای کرونباخ بررسی و ۰,۷۹ گزارش شد. در این پژوهش جهت تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، استفاده از نمودار و...) استفاده شد. همچنین جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش از آمار استنباطی (آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون) استفاده شد. سطح معنی‌داری در این پژوهش $P \leq 0/05$ تعیین خواهد شد. محاسبات آماری به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS (نسخه ۲۲) انجام گردید.

یافته‌ها

- نتایج جدول ۴-۱ نشان می‌دهد، ۴۶/۹ درصد از افراد شرکت‌کننده در تحقیق مرد و ۵۳/۱ درصد زن می‌باشند.
- نتایج جدول ۴-۲ نشان می‌دهد، ۶/۷ درصد از افراد شرکت‌کننده در تحقیق زیر ۲۰ سال، ۹/۶ درصد بین ۲۰ تا ۲۹ سال، ۲۶/۳ درصد بین ۳۰ تا ۳۹ سال، ۳۴/۲ درصد بین ۴۰ تا ۴۹ سال و ۲۳/۲ درصد بالای ۵۰ سال سن دارند.
- نتایج جدول ۴-۳ نشان می‌دهد، ۷۵/۸ درصد از افراد شرکت‌کننده در تحقیق متأهل و ۲۴/۲ درصد مجرد می‌باشند.
- نتایج جدول ۴-۴ نشان می‌دهد، تحصیلات ۲۰/۳ درصد از افراد شرکت‌کننده در تحقیق، زیردیپلم و دیپلم، ۱۸ درصد کاردانی، ۴۷/۱ درصد کارشناسی و ۱۴/۶ درصد کارشناسی ارشد و دکتری داشتند.
- نتایج جدول ۴-۵ نشان می‌دهد، ۸۰/۷ درصد از افراد شرکت‌کننده در تحقیق شاغل و ۱۹/۳ درصد غیرشاغل می‌باشند.
- نتایج جدول ۴-۶ نشان می‌دهد، نوع شغل ۲۶/۳ درصد از افراد شرکت‌کننده در تحقیق، کارمند، ۱۱/۷ درصد بیکار، ۵۴/۴ درصد آزاد و ۷/۶ درصد دانشجو می‌باشد.
- نتایج جدول ۴-۸ نشان می‌دهد، از نظر افراد شرکت‌کننده در تحقیق، طبقه اقتصادی ۱۸/۷ درصد از آن‌ها خیلی پایین، ۳۴/۶ درصد پایین، ۳۱/۲ درصد متوسط، ۱۴/۱ درصد زیاد و ۱/۴ درصد خیلی زیاد می‌باشد.

جدول ۱. آمار خلاصه مدل رگرسیون اثر تحریم‌های اقتصادی بر آنومی اجتماعی

مدل	ضریب همبستگی چندگانه R	ضریب تعیین R2	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای انحراف معیار
۱	۰/۱۱۷	۰/۰۷۶	۰/۰۶۹	۰/۶۵۲

جدول ۲. نتایج آزمون آنوا اثر تحریم‌های اقتصادی بر آنومی اجتماعی

سطح معنی داری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	
۰/۰۰۱	۳۳/۷۶۰	۴/۶۵۹	۱	۴/۷۶۹	رگرسیون
		۰/۱۳۸	۳۸۲	۵۲/۷۸۰	باقی مانده
			۳۸۳	۵۶/۱۵۴۹	کلی

نتایج جدول (۲) نشان می‌دهد که تحریم‌های اقتصادی، پیش‌گویی مناسبی برای آنومی اجتماعی می‌باشد ($P \leq 0/01$) و $F = 33/760$.

جدول ۳. نتایج آزمون رگرسیون خطی

مدل	B	خطای انحراف معیار	Beta	t	Sig
۱	ثابت	۰/۰۴۳		۲۹/۴۳۰	۰/۰۰۱
	تحریم‌های اقتصادی	۰/۰۹۲	۰/۱۷۷	۴/۶۵۲	۰/۰۰۱

همانطور که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود، ضریب همبستگی متغیر تحریم‌های اقتصادی و آنومی اجتماعی ۰/۱۷۷ و ضریب تعیین، یعنی درصدی از واریانس متغیر ملاک که توسط متغیرهای پیش‌بین تبیین می‌گردد در این رابطه برابر ۷/۶ درصد می‌باشد؛ بنابراین متغیر تحریم‌های اقتصادی، ۷/۶ درصد از آنومی اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین معادله رگرسیون با $F = 33/760$ و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ که از ۰/۰۵ کوچکتر است، معنادار می‌باشد. نتایج تحلیل رگرسیون با استفاده از روش خطی نشان می‌دهد که ضریب رگرسیون برای $B = 0/177$ و مقدار آماره آزمون معنی‌داری ضریب رگرسیون $t = 4/652$ و سطح معنی‌داری آن ۰/۰۰۱ که از ۰/۰۵ کمتر و معنی‌دار تر است؛ بنابراین با در نظر گرفتن ضریب رگرسیون تحریم‌های اقتصادی و مقدار ثابت ۱/۶۵۸ معادله رگرسیون در ساکنان منطقه ۱۱ شهر تهران به صورت زیر به دست می‌آید:

$$(تحریم‌های اقتصادی) = 1/658 + 0/210 (\text{آنومی اجتماعی})$$

جدول ۴. آمار خلاصه مدل رگرسیون اثر طبقات اجتماعی بر آنومی اجتماعی

مدل	ضریب همبستگی چندگانه R	ضریب تعیین R^2	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای انحراف معیار
۱	۰/۲۹۹	۰/۰۹۰	۰/۰۸۶	۰/۴۵۱

جدول ۵. نتایج آزمون آنوا برای بررسی اثر طبقات اجتماعی بر آنومی اجتماعی

سطح معنی داری	F	میانگین مجدورات	درجه آزادی	مجموع مجدورات	
۰/۰۰۱	۳۷/۶۵۱	۵/۹۴۹	۱	۵/۹۴۵	رگرسیون
		۰/۱۵۸	۳۸۲	۶۰/۴۹۶	باقی مانده
			۳۸۳	۶۶/۴۴۵	کلی

نتایج جدول (۵) نشان می‌دهد که طبقات اجتماعی، پیش‌گویی مناسبی برای آنومی اجتماعی می‌باشد ($P \leq 0/01$) و $(F = 37/651)$.

جدول ۶. نتایج آزمون رگرسیون خطی اثر طبقات اجتماعی بر آنومی اجتماعی

مدل	B	خطای انحراف معیار	beta	t	sig
۱	ثابت	۲/۰۴۵	۰/۰۶۱	۳۳/۵۲۰	۰/۰۰۱
	وضعیت اشتغال	۰/۱۹۹	۰/۰۳۷	۵/۴۰۴	۰/۰۰۱

همانطور که ملاحظه می‌شود، ضریب همبستگی متغیر طبقات اجتماعی و آنومی اجتماعی ۰/۲۹۹ و ضریب تعیین، یعنی درصدی از واریانس متغیر ملاک که توسط متغیرهای پیش‌بین تبیین می‌گردد در این رابطه برابر ۹ درصد می‌باشد؛ بنابراین متغیر طبقات اجتماعی، ۹ درصد از آنومی اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین معادله رگرسیون با $37/651 = F$ و سطح معنی داری ۰/۰۰۱ که از ۰/۰۵ کوچکتر است، معنادار می‌باشد.

نتایج تحلیل رگرسیون با استفاده از روش خطی نشان می‌دهد که ضریب رگرسیون برای $B = 0/299$ و مقدار آماره آزمون معنی داری ضریب رگرسیون $t = 5/404$ و سطح معنی داری آن ۰/۰۰۱ که از ۰/۰۵ کمتر و معنی دار است؛ بنابراین با در نظر گرفتن ضریب رگرسیون طبقات اجتماعی و مقدار ثابت ۲/۰۴۵ معادله رگرسیون در ساکنان منطقه ۱۱ شهر تهران به صورت زیر به دست می‌آید:

$$Y (\text{طبقات اجتماعی}) = 2/045 + 0/199 (\text{آنومی اجتماعی})$$

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر تبیین تأثیر تحریم‌های اقتصادی و طبقات اجتماعی بر آنومی اجتماعی در بین ساکنان منطقه ۱۱ شهر تهران می‌باشد. نتایج پژوهش نشان داد متغیر تحریم‌های اقتصادی، ۷/۶ درصد از آنومی اجتماعی و متغیر طبقات اجتماعی، ۹ درصد از آنومی اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. در این راستا مک ایوان و همکاران (۲۰۲۳)، کومار و همکاران (۲۰۲۲)، گردز و همکاران (۲۰۲۲)، مک ایوان و همکاران (۲۰۲۲)، ساین و همکاران (۲۰۲۲) و ورکو و همکاران (۲۰۲۲) اظهار کردند که مشکلات و محدودیت‌های اقتصادی موجب توسعه آنومی اجتماعی و تمایل به

مهاجرت در افراد می شود. سالهود و همکاران (۲۰۲۲)، قاریب و همکاران (۲۰۲۲)، ووهر و همکاران (۲۰۲۲) و الفروقی و همکاران (۲۰۲۲) نیز ایجاد شکاف بین طبقات اجتماعی را عامل مهمی در توسعه آئمی اجتماعی معرفی کردند.

از ویژگی‌های خاص منطقه ۱۱ وجود مراکز مهم سیاسی و نظامی مانند بیت مقام معظم رهبری، نهاد ریاست جمهوری، شورای نگهبان، شورای عالی امنیت می باشد. همچنین سفارتخانه کشورهای ایتالیا، فرانسه، واتیکان، ارمنستان و نیز چندین پادگان نظامی که در این منطقه قرار دارند باعث شده همواره این منطقه پذیرای مهمانان خارجی و تردد آنها باشد و موقعیت استراتژیکی را به این منطقه بخشیده است. وجود مراکز مهم اقتصادی و بازارهای تخصصی با عملکرد فرمانطقه ای و فراشهری مانند تولید و فروش لوازم خودرو، انواع پیچ و مهره و ابزار آلات، بورس مواد غذایی پوشاک و البسه، لوازم صوتی و تصویری، مراکز نشر کتاب سراسری، مراکز مهم دانشگاهی و علمی از جمله دانشگاه تربیت معلم، جهاد دانشگاهی، دانشکده علامه طباطبایی، دانشگاه جنگ دانشکده افسری و دامپزشکی ارتش و همچنین وجود یکصد مسجد و اماکن مهم آموزش کشوری در منطقه ۱۱ بدان مرکزیت خاصی داده است. وجود معابر اصلی و میادین مهم بالاخص ایستگاه راه آهن که محل تلاقی کلیه ریل‌های کشور می باشد باعث شده حجم بسیار بالایی از مسافر در این محل خارج و وارد شوند و نیز باعث تردد روزانه دو میلیون مسافر در سطح منطقه می گردد که اغلب جهت رسیدن به سایر مناطق شهری و یا انجام امور اداری خود از معابر این منطقه استفاده می نمایند، لذا شکل گیری رفتارهای انحرافی در جامعه شهری به ویژه منطقه مورد نظر بسیار حائز اهمیت است، از طرفی تحریم‌های اقتصادی و طبقات اجتماعی بر اساس نتایج پژوهش حاضر، می تواند زمینه مشکلات اقتصادی را فراهم کرده و زمینه رفتارهای انحرافی را فراهم کند.

مطابق در نظر دورکیم یک جامعه آنومیک، جامعه ای است که قواعد رفتار- هنجارها -شکسته شده یا در طول دوره ای از تغییرات سریع کارآمدی خود را از دست دهند. آنومی، کارکرد کنترل اجتماعی جامعه را ضعیف می کند، هر جامعه تلاش دارد تا اهداف و آرزوهای مردم خود را محدود کند اگر جامعه ای آنومیک شود نمی تواند برخواست ها و آرزوهای جامعه ی خود اعمال کنترل کند؛ در این جامعه مطالبات افراد پایان ندارند در این شرایط اطاعت از قوانین با دشواری صورت می گیرد و بروز رفتارهای جایگزین در بین افراد، مانند جرم و انحراف، اجتناب ناپذیر است. دورکیم می نویسد: این طبیعت بشری نیست که محدوده ی تغییر پذیر ضروری نیازهای ما را تعیین می کند یعنی نیازها تا جایی که به فرد بستگی دارند نامحدود هستند. اگر نیروهای نظم دهنده ی بیرونی نباشند، توانایی احساس ما به خودی خود سیری ناپذیر و نامحدود است. تئوری دورکیم در مورد خودکشی بر پیامدهای انسجام و تنظیم تأکید دارد، انسجام بالا پیوندهای اجتماعی قوی و ارزش های اجتماعی مشترک را می پروراند به میزانی که جامعه خواسته ی یک فرد را تنظیم می کند معنای زندگی او را نیز تعیین می کند. مطابق نظر دورکیم انسجام دو عنصر بنیادین دارد: حمایت اجتماعی و کنترل اجتماعی. حمایت اجتماعی پیوندی اجتماعی را فراهم می آورد که به واسطه

ی آن افراد را به اهداف مشترک اجتماع پیوند می‌زند. روابط مربوط به حمایت اجتماعی، مبادله‌ی مداوم ایده‌ها و احساسات را بین افراد ممکن کرده و این مسئله به عنوان حمایت اخلاقی دو طرفه عمل می‌کنند (میری، ۱۳۸۹).

در حالی که دورکیم آنومی را محصول بروز تغییرات سریع در جامعه می‌بیند، مرتون به بررسی این مسئله در حالتی نسبتاً با ثبات در جامعه می‌پردازد و به جای تأکید بر تغییرات به مسئله‌ی اهداف و وسایل دست‌یابی به اهداف می‌پردازد. مرتون بر این باور است که انحراف (کژرفتاری) برای این پیش‌می‌آید که جامعه دست‌یابی به برخی اهداف را تشویق می‌کند ولی وسایل ضروری برای رسیدن به این هدف‌ها را در اختیار همه‌ی اعضای جامعه قرار نمی‌دهد در نتیجه برخی افراد یا باید هدف‌های خاصی را برگزینند و یا برای رسیدن به اهدافی که فرهنگ جامعه‌شان تجویز کرده، باید وسایل نامشروعی را به کار گیرند (ستوده، ۱۳۸۳). بدین ترتیب از نگاه مرتون آنومی حاصل شکافی است که بین اهداف فرهنگی و وسایل دست‌یابی به این اهداف پیش‌می‌آید. وسایل دست‌یابی به این اهداف فرهنگی توسط ساختار اجتماعی تعیین می‌شوند، در این حالت هنجارهای پذیرفته‌شده با واقعیت اجتماعی در ستیزند و ممکن است فرد برای دست‌یابی به اهدافش دست به رفتارهای انحرافی بزند. مرتون چهار نوع رفتار انحرافی را که ممکن است در این فرآیند پدید آیند به این شرح بر می‌شمرد: بدعت، کناره‌گیری، شعائرگرایی، سرکشی (میری، ۱۳۸۹).

نظرات آلبرت کوهن در مورد عوامل اجتماعی مؤثر بر بروز رفتار انحرافی تقریباً همان عواملی هستند که در مقاله مرتون در سال ۱۹۳۸ بیان شده‌اند. کوهن معتقد است که پسران طبقه پایین اهداف طبقه متوسط را می‌پذیرند ولی امکانات رسیدن به این اهداف را از طریق وسایلی که از نظر جامعه مقبولند ندارند و بنابراین بر مبنای ملاک سنجش طبقه متوسط قضاوت می‌شوند. گویی که باید ارزش‌های طبقه‌ی متوسط را به دست آورد اما پسران طبقه‌ی پایین جهت عملی نمودن اهداف طبقه متوسط مهیا نیستند از این رو به طور مداوم از کسب منزلتی که هنجارهای طبقه متوسط مطلوب می‌داند احساس محرومیت می‌کند (نبوی، ۱۳۸۵).

رابرت اگنیو نظریه‌ای را ارائه داد که به تئوری عمومی فشار معروف است. این تئوری در سطح خرد به بررسی اثرات فشار بر فرد می‌پردازد، در حالی که مرتون تلاش دارد تفاوت‌های طبقاتی را در میزان جرم تبیین نماید. اگنیو تلاش دارد تا نشان داد که چرا افرادی که احساس تنش و فشار می‌کنند به احتمال بیشتری رفتارهای مجرمانه دارند. از نظر اگنیو رفتارهای مجرمانه نتیجه‌ی مستقیم حالات عاطفی منفی - خشم، ناکامی و هیجانات زیان‌آور هستند. این حالات عاطفی منفی از چهار منبع فشار ناشی می‌شوند که عبارتند از فشار ناشی از شکست در پیشبرد اهداف، فشار ناشی از شکاف بین انتظارات و آنچه که حاصل شده، فشار ناشی از دست رفتن محرک‌هایی که برای فرد جنبه‌ی مثبت دارند، فشار ناشی از وجود محرک‌هایی که برای فرد جنبه‌ی منفی دارند.

جدیدترین نسخه‌ی تئوری آنومی مربوط است به نظرات استیون مسنر و ریچارد روزنفلد تئوری آن‌ها یک رویکرد سطح کلان از تئوری آنومی است و نظریه‌ی آنومی نهادی نامیده می‌شود و رفتارهای ضد اجتماعی را تابعی از اثرات فرهنگی و نهادی در جامعه‌ی آمریکایی می‌بیند. مطابق این نظریه جرم در جوامعی اتفاق می‌افتد که توازن

نهادهای آن ها بر هم خورده و ارزش های اقتصادی به سایر نهادهای غیر اقتصادی وارد شده اند. از نظر این دو، آنومی به این خاطر گسترش یافته است که نهادهایی که می باید تأکید مفرط بر موفقیت مالی را کنترل کنند (خانواده و آموزش و پرورش) تضعیف شده و خود حامل ارزش های اقتصادی گشته اند. در چنین جوامعی که اقتصاد نهاد مسلط است ارزش های فرهنگی موفق شدن به هر وسیله ی ممکن را تشویق می کنند. چهار ارزش فرهنگی عمده که مورد تأکید عبارتند از: پیشرفت، فرد گرایی، جهانگرایی و بت وارگی پول (موفتیک، ۲۰۰۶). با این حال مک ایوان و همکاران (۲۰۲۳)، کومار و همکاران (۲۰۲۲)، گردز و همکاران (۲۰۲۲)، مک ایوان و همکاران (۲۰۲۲)، ساین و همکاران (۲۰۲۲) و ورکو و همکاران (۲۰۲۲) اظهار کردند که مشکلات و محدودیت های اقتصادی موجب توسعه آنمی اجتماعی و تمایل به مهاجرت در افراد می شود. سالهود و همکاران (۲۰۲۲)، قاریب و همکاران (۲۰۲۲)، ووهرا و همکاران (۲۰۲۲) و الفروقی و همکاران (۲۰۲۲) نیز ایجاد شکاف بین طبقات اجتماعی را عامل مهمی در توسعه آنمی اجتماعی معرفی کردند. با این حال و به طور کلی تحریم های اقتصادی و طبقات اجتماعی از جمله عواملی که می تواند احساس نارضایتی را در افراد افزایش دهد و آنها به سوی آنمی اجتماعی سوق دهد ولذا برنامه ریزی در جهت توسعه اقتصادی، کاهش بیکاری و رفع تحریم های ظالمانه بسیار حائز اهمیت است. از طرفی بهبود فعالیت های رسانه ای و ارتقاء سطح امیدواری جامعه می تواند از برنامه هایی باشد که شیب توسعه آنمی را کاهش می دهد. به پژوهشگران آینده پیشنهاد می شود تا به بررسی راهبردهای رسانه ای کاهش آنمی اجتماعی پردازند.

منابع و مأخذ

- ادیب نیا، فائزه، احمدی، عبد الجواد، و محمد موسوی، علی. (۱۳۹۵). مروری بر علل گرایش به رفتارهای پرخطر در نوجوانان فصلنامه ی علمی - ترویجی سلامت اجتماعی و اعتیاد، ۹(۱۳)، ۳۶-۱۱
- خجندی غلامعلی، بانسی محمدرضا، شریفی حمید، محسنی شکرالله. (۱۳۹۷). بررسی شیوع رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه های آزاد و پیام نور شهرستان رودان. مجله طب پیشگیری. ۵(۲): ۴۴-۵۲
- رشیدی، مهران، خرم آبادی، یداله، احمدی طهور سلطانی، محسن، کشاورز افشار، حسین، جعفری، عیسی، و اکبری، سالومه (۱۳۹۶). مقایسه ی عوامل زمینه ساز مصرف سیگار و رفتارهای پرخطر در سربازان سیگاری و غیر سیگاری. مجله طب انتظامی، ۶(۲)، ۱۴۲-۱۳۵
- رفیع پور، فرامز. (۱۳۷۸). آنومی یا آشفتگی اجتماعی، پژوهشی در زمینه پتانسیل آنومی در شهر تهران. انتشارات سروش، تهران.
- زاده محمدی، علی. احمدآبادی، زهره (۱۳۸۷). هم وقوعی رفتارهای پرخطر در بین نوجوانان دبیرستان های شهر تهران. خانواده پژوهی، ۴(۱۳): ۸۷-۱۰۰

- زارعی مته کلابی، الهه، محمدی فر، محمدعلی، و نجفی، محمود. (۱۳۹۵). مقایسه ی افکار خودکشی، پرخاشگری و شخصیت مرزی در معتادین به مواد مخدر با توجه به نوع ماده مصرفی، فصلنامه علمی- ترویجی سلامت اجتماعی و اعتیاد، ۹(۱۳)، ۸۹-۱۰۸.
- شهبازیان خونیک، آرش و امید حسنی. (۱۳۹۷). تمایز دانشجویان با احساس تنهایی بالا و پایین، بر اساس رفتارهای پرخطر، فصلنامه بهداشت کار و ارتقای سلامت ۲ (۲).
- شیخاوندی، د. (۱۳۸۴). **جامعه‌شناسی انحرافات و مسائل جمعیتی ایران**. تهران: نشر قطره.
- صالحی، زهرا. اکبرزاده، زهرا. داداشی مقدم، فاطمه. پاشا، رضا (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین گرایش به رفتارهای پرخطر با سرمایه اجتماعی با واسطه گری پنج عامل شخصیت. سومین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی.
- صدیقیان، مریم، بابازاده، توحید، اصغری جعفرآبادی، محمد، و وردی پور، حمیداله. (۱۳۹۶). مقایسه‌ی تعیین کننده های شناختی رفتاری رفتارهای پرخطر جنسی در جوانان کاربرد مدل Prototype Willingness فصلنامه علمی پژوهشی کومش، ۱۹(۳)، ۵۴۲-۵۳۳
- فرجی، فریده، کاکایی، نداء عاطف وحید، محمد کاظم، سهرابی، احمد، و پور قربانی، سمیرا، (۱۳۹۴). عوامل خطر اقدام به خودکشی در سوء مصرف کنندگان مواد مخدر. فصلنامه علمی پژوهشی اعتیاد پژوهی، ۳۳(۹)، ۸۹-۷۱.
- کرد زنگنه، منصور. (۱۳۸۵). بررسی رابطه ی زمینه های اجتماعی با آنومی در میان دانش آموزان پیش دانشگاهی شهرستان رامهرمز. فصلنامه‌ی دانشگاه آزاد واحد شوشتر، سال اول، شماره ی ۲. صص ۲۹۶-۲۷۳.
- کوثری، م. (۱۳۸۲). آنومی سیاسی در ایران. **نامه علوم اجتماعی**، شماره ۲۱.
- ملتفت، حسین و جابر مولایی. (۱۳۹۷). ارتباط احساس آنومی و نگرشبه خودکشی (مورد مطالعه: جوانان شهر آبدانان (استان ایلام))، کنفرانس ملی توسعه اجتماعی، اهواز، دانشگاه شهید چمران -انجمن جامعه شناسی ایران
- نایی هوشنگ، معید فر سعید، سراج زاده سید حسین، فیضی ایرج. (۱۳۹۶). تئوری آنومی دورکیم و مرتن؛ شباهتها، تفاوتها و شیوه‌های اندازه‌گیری. رفاه اجتماعی. ۱۷: ۱۳۹۶ (۶۶): ۵۲-۹.
- نبوی، سید عبدالحسین. (۱۳۸۵). مقایسه ی نظریه های کوهن و میلر در زمینه بزهکاری نوجوانان و کاربرد آن در جامعه ایران. فصلنامه توسعه انسانی، دوره ی اول، شماره اول پاییز.
- Saihood, Q., & Sonuç, E. (2022, March). The Efficiency of Classification Techniques in Predicting Anemia Among Children: A Comparative Study. In *Emerging Technology Trends in Internet of Things and Computing: First International Conference, TIOTC 2021, Erbil, Iraq, June 6–8, 2021, Revised Selected Papers* (pp. 167-181). Cham: Springer International Publishing.

- Gharib, M. A. A., Abd Elalal, N. S., & Elhassaneen, Y. A. E. E. (2022). A Study of the Correlation Between Dyslipidemia and Iron Deficiency Anemia in Egyptian Adult Subjects. *Alexandria Science Exchange Journal*, 43(1), 53-63.
- Vohra, R., Hussain, A., Dudyala, A. K., Pahareeya, J., & Khan, W. (2022). Multi-class classification algorithms for the diagnosis of anemia in an outpatient clinical setting. *Plos one*, 17(7), e0269685.
- El Farouqi, A., Rabbani, M., Moukal, A., Aghrouch, M., & Ajdi, F. (2022). Prevalence of Iron Deficiency Anemia among Moroccan Pregnant Women. *Open Journal of Obstetrics and Gynecology*, 12(12), 1258-1266.
- McEwan, P., Harrison, C., Binnie, R., Lewis, R. D., Cohen-Solal, A., Lund, L. H., ... & Jankowska, E. A. (2023). Impact of ferric carboxymaltose for iron deficiency at discharge after heart failure hospitalization: a European multinational economic evaluation. *European Journal of Heart Failure*, 25(3), 389-398.
- Kumar, S. B., Arnipalli, S. R., Mehta, P., Carrau, S., & Ziouzenkova, O. (2022). Iron deficiency anemia: efficacy and limitations of nutritional and comprehensive mitigation strategies. *Nutrients*, 14(14), 2976.
- Gerds, A. T., Bose, P., Hobbs, G. S., Kuykendall, A. T., Neilson, L. M., Song, J., ... & Harrison, C. N. (2022). Treating anemic patients with myelofibrosis in the new Janus kinase inhibitor era: Current evidence and real-world implications. *HemaSphere*, 6(10), e778.
- McEwan, P., Harrison, C., Cohen-Solal, A., Lund, L. H., Ohlsson, M., von Haehling, S., ... & Jankowska, E. A. (2022). EE60 An Economic Evaluation of Introducing Ferric Carboxymaltose for the Treatment of Iron Deficiency in Patients With Heart Failure From the Perspective of Healthcare Payers in Sweden, Germany, France, Poland and Spain. *Value in Health*, 25(12), S64-S65.
- Singh, B., Verma, S. P., Chauhan, A. S., & Verma, D. P. (2022). Prevalence of anemia among reproductive-age females in the Tharu tribe of the Indo-Nepal border region. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 11(6), 2961-2964.
- Worku, M. G., Alamneh, T. S., Teshale, A. B., Yeshaw, Y., Alem, A. Z., Ayalew, H. G., ... & Tesema, G. A. (2022). Multilevel analysis of determinants of anemia among young women (15-24) in sub-Saharan Africa. *Plos one*, 17(5), e0268129.
- Albert-Lőrincz, E., Paulik, E., Szabo, B., Foley, K., & Gasparik, A. I. (2019). Adolescent smoking and the social capital of local communities in three counties in Romania. *Gaceta sanitaria*, 33(6), 547-553.
- Campbell, C. (2019). Social capital, social movements and global public health: Fighting for health-enabling contexts in marginalised settings. *Social Science & Medicine*, 112153.
- Chinchilla MA, Kosson DS. (2016) Psychopathic traits moderate relationships between parental warmth and adolescent antisocial and other high-risk behaviors. *Crim Justice Behav*, 43(6): 722-38.
- Combs, K. M., Barman-Adhikari, A., Begun, S., & Rice, E. (2020). Relationships Between Parenting and Dangerous Substance Use Behaviors Among Youth Experiencing Homelessness. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 11(1), 000-000.

- Grebneva, N. N., Slobodenuk, M. A., & Variyasova, E. V. (2019). Analytical Review of Studies on the Problem of Aggressive Socially Dangerous Behavior of Youth. *Psychology and Law*, 9(4), 134-148.
- Lannoy, S., Chatard, A., Selimbegovic, L., Tello, N., Van der Linden, M., Heeren, A., & Billieux, J. (2020). Too good to be cautious: High implicit self-esteem predicts self-reported dangerous mobile phone use. *Computers in Human Behavior*, 103, 208-213.
- Nayebi H, Moeidfah S, Serajzadeh S H, Faizi I. Anomie Theory of Durkheim and Merton, similarities, Differences and Methods of Measurement. *refahj*. 2017; 17 (66):9-52
- Palm, A., Danielsson, I., Hogberh, U., & Norbergh, K. G. (2017). How Do Youth with Experience of Violence Victimization and/or Risk Drinking Perceive Routine Inquiry about Violence and Alcohol Consumption in Swedish Youth Clinics? A Qualitative Study. *Sexual & Reproductive Healthcare*, 13, 51-57.
- Patrick, R. B., Rote, W. M., Gibbs, J. C., & Basinger, K. S. (2019). Defend, stand by, or join in?: The relative influence of moral identity, moral judgment, and social self-efficacy on adolescents' bystander behaviors in bullying situations. *Journal of youth and adolescence*, 48(10), 2051-2064.
- Albert-Lőrincz, E., Paulik, E., Szabo, B., Foley, K., & Gasparik, A. I. (2019). Adolescent smoking and the social capital of local communities in three counties in Romania. *Gaceta sanitaria*, 33(6), 547-553.
- Campbell, C. (2019). Social capital, social movements and global public health: Fighting for health-enabling contexts in marginalised settings. *Social Science & Medicine*, 112153.
- Combs, K. M., Barman-Adhikari, A., Begun, S., & Rice, E. (2020). Relationships Between Parenting and Dangerous Substance Use Behaviors Among Youth Experiencing Homelessness. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 11(1), 000-000.
- Grebneva, N. N., Slobodenuk, M. A., & Variyasova, E. V. (2019). Analytical Review of Studies on the Problem of Aggressive Socially Dangerous Behavior of Youth. *Psychology and Law*, 9(4), 134-148.
- Lannoy, S., Chatard, A., Selimbegovic, L., Tello, N., Van der Linden, M., Heeren, A., & Billieux, J. (2020). Too good to be cautious: High implicit self-esteem predicts self-reported dangerous mobile phone use. *Computers in Human Behavior*, 103, 208-213.
- Nayebi H, Moeidfah S, Serajzadeh S H, Faizi I. Anomie Theory of Durkheim and Merton, similarities, Differences and Methods of Measurement. *refahj*. 2017; 17 (66):9-52
- Patrick, R. B., Rote, W. M., Gibbs, J. C., & Basinger, K. S. (2019). Defend, stand by, or join in?: The relative influence of moral identity, moral judgment, and social self-efficacy on adolescents' bystander behaviors in bullying situations. *Journal of youth and adolescence*, 48(10), 2051-2064.